

V hudi sili.

Spisal *Anton Pesek.*

e enkrat je vzletela sinica, skakala z vejice na vejico in vse natančno pregledala, če bi še našla kje kakšnega mrčesa, da bi si z njim utolažila lačni želodček. — Ničesar ni našla; kako tudi, saj je že dvakrat pregledala vsako vejo in vejico, in tam na Ločnikovem vrtu tudi, pri Dobrinu tudi, pri Strnenovih tudi . . .

»Čiv, čiv . . . živ, živ,« se je oglasil vrabec in sedel na drevo k sinici, »čiv, čiv . . . res, čudež je, da sem še živ, živ. — Kaj pa si tako otožna, strina?«

»Kdo bi naj bil vesel sedaj v tem času! Lačna sem, da mi že pajek prede po želodcu, in zebe me, zebe . . .«

»Čink, čink . . . hudo je, hudo«, je rekel strnad in prisedel.

»Hudo se nam godi, saj čutim tudi sam, a pogum nam ne sme upasti, in ne smemo se vdajati otožnosti.«

»Ah kaj, kdo bi ne bil otožen?! Včeraj mi je zmrznila sestra — tako radi sva se imeli — in danes . . . danes pa je zgrabila mačka mojo mamico, mojo ljubo mamico . . . In mene zebe, da se komaj držim vejice,« je tožila sinica in bridko zajokala.

»Bo že prišla pomlad«, jo je tolažil vrabec, »in vse bo dobro.«

»Da, prišla bo, a drage mi sestrice in ljube moje mamice mi ne bo vrnila! Prišla bo pomlad, a jaz je ne učakam. Dva dni že nisem užila ničesar.«

»Jaz tudi ne,« je dejal strnad. »Ne vem, kaj je, da ni več Strnenove Manice; prej nam je vsak dan potrosila zrnec in drobtinj pred oknom, a sedaj je že tri dni ni.«

»Zbolela je, zbolela«, je rekla sinica, »videla sem skozi okno, ko sem letala tam in iskala hrane, da leži ubožica. Tako rada sem jo imela!«

»In jaz tudi.«

»Moja sestra in mamica tudi.«

»Saj se nam vrabcem tudi hudo godi, vendar pri kurah pa le dobimo tuintam kako zrnce. — Mojega strica je kljunil predvčerajšnjim oni veliki petelin, ki tako ošabno koraka po dvorišču, in ni si upal več na dvorišče; nocoj pa je zmrznil ubožec — tam za skednom sem ga našel mrtvega.«

»Mrači se že . . . Ah, kako se bojim noči! Tako mrzel veter piše, da mi gre skozi mozeg in kosti . . . čin, čin — čin, čin . . .« ji je zaklepetal kljunček od mraza.

»Zaril se bom v kopico,« je rekel strnad, »toplo sicer ni v slami, a veter le ne brije tako hudo.«

»Zlezla bom tukaj-le v duplo, a zdi se mi, da ne učakam več dneva.«

»Kaj bi tako govorila!« je dejal vrabec, »nekaj mora vsak pretrpeti, še celo ljudje, ki so na toplem in imajo dovolj hrane, imajo svoje težave. — Vedita, prav jezen sem na ljudi, ker so tako nehvaležni. Koliko gosenic sem poleti pojedel in koliko sem jih nabral za svoje mladiče!«

»In jaz sem obrala sila mnogo mrčesa.«

»Gotovo bi ne okusili sadu, če bi mi ne pobirali škodljivcev! In sedaj, ko smo siromaki —«

»Nam ne dajo ni zrnca ni drobtince,« je dostavila sinica.

»Da, še celo preganjajo nas! Mojega tovariša je včeraj ujel hudoben deček in ga je mučil«, je tožil strnad.

»Ah, jaz ne morem več govoriti, preveč me stresa mraz! Ko bi le dobila zrnce ali drobtinico kruha, to bi mi segrelo želodček in mi dalo zopet moč!«

»Vidim, da bi že rada šla spat,« je rekel vrabec, »tudi jaz moram iti, da mi ne prevzame kdo prostora.«

»Kakšnega prostora?«

»No, vama že povem, kaj sem sinoči iztaknil. Tam v sosedovem dimniku sem . . .«

»Jojmene, sedaj šele vidim, da si črn kot dimnikar!« se je zavzel strnad.

»No, vama že povem, a drugim ne pravita. Zeblo me je, in iskal sem si toplega kraja, kjer bi prenočil. Letel sem mimo dimnika tamkaj-le, in tako toplo je prihajalo iz njega, da sem splezal skozi luknjo vanj. Našel sem mesto v njem, kjer se je bila izlušila opeka. Stisnil sem se tja in sem prav sladko spal. Ko se je pričelo danes zjutraj močno kaditi, sem pa vzletel.«

»Oh, ko bi še jaz našla kak topel kotec! Naj grem s teboj, znabiti bo prostora še zame!« je prosila sinica.

»Jaz tudi grem,« je dejal strnad, in zleteli so k dimniku. Vrabec je koj smuknil skozi luknjo v kotec, kjer je bila izpadla opeka. Sinica in strnad sta sedla v luknjo.

»Kako je toplo tukaj, tako blagodejno greje po vseh udih!«

»Ljudem je dobro, da sami ne vedo, kako, ker jim ni treba zmrzavati kot nam!«

»In jesti imajo dovolj . . .«

»Lahko bi se nas usmilili, a . . .«

Iskala sta, če bi še zase našla kak prostorček, a izpadel je bil le en kos opeke. Sklenila sta torej, da ostaneta v odprtini, v luknji dimnikovi.

Hipoma se je privadil gost dim navzgor. Skoraj bi jih bilo zadušilo, in prestrašena sta vzletela sinica in strnad, le vrabec je ostal, ker se je bil že privadil.

»Huuu, kar sapo mi je zaprlo! Hvala Bogu, da sva o pravem času odletela. Le glej, kako se kadi.«

»A kam pojdeva sedaj?«

»Kam? Sam ne znam! Mrači se že, v kopico se zarijem.«

»In jaz zlezem v duplo. Čin, čin . . . čin, čin . . . pri mozgu me trese, tako me zebe.«

»Lahko noč, strina, pridno dihaj, mogoče, da se ogreješ.«

»O, da bi sel!«

Želela sta si še lahko noč in razšla sta se. Strnad se je zaril v kopico slame, sinica pa je zlezla v duplo.

Ko se je prihodnje jutro prebudil vrabec, je zletel na dvorišče, kjer so baš potrosili žita kuram. Dobil je nekoliko zrnec za zajutrek in zletel je na drevo, kjer so si prejšnji večer tožili drug drugemu svoja gorja. Ker ni nikjer opazil sinice, je pogledal v duplo. Ležala je mrtva. Ubožica je bila zmrznila ponoči. Povesil je žalosten glavo in odletel, da bi poiskal strnada. Ves dan ga je iskal povesod, a zaman; gotovo je poginil tudi ta siromak gladu in mraza.

Veselje mladih dni.

Spisal *Leon Poljak.*

ako se vas spominjam, lepi, mladi dnevi! Tako sem bil zdrav in vesel, tako srečen in zadovoljen! Tiste skrbi, ki mi jih je dajala šola, sem prebil z radostjo, a potem sem bil tako svoboden, tako vzradoščen, da sem poskakoval od samega veselja in ukal, da je letelo skozi ušesa!

Vse me je veselilo. Nebo, razpeto nad menoj, svet, razgrnjen okolo mene, domača hišica, ljubi moji starši, moji mladi prijatelji — vse, vse me je tako veselilo, in vse sem imel tako neizrečeno rad!

Pa naj je bila pomlad, poletje, jesen ali zima — vse mi je hodilo prav, vse je imelo toliko veselja zame.

Ah, ta lepa zima, ko je ležal sneg krog in krog — tako bel, blesteč in gladek!

1.

In zbirali smo se kraj vasi. Na saneh smo pridržali tjakaj, kar nas je bilo mladih ljudi, ki nas je družilo prijateljstvo. Dva sta vlekla sani, dva sta se peljala. To se je ponavljalo toliko časa, da smo bili vsi na mestu. Doma so nas skrbno oblekli, obuli in zavili, da nam ni mogel mraz do živega. A kadar je začelo komu prihajati mrzlo, je stisnil roke v žep, ali je dihal vanje, ali poskakoval z desne noge na levo in z leve na desno. To je šlo toliko časa, dokler ni začela kri hitreje teči po žilah. Potlej pa je bilo zopet dobro.

In počil je glas: »Aló, napravimo sneženega moža!«

In poprijeli smo se dela.

Navalili smo kup snega in ga postavili pokonci. Lepo smo ga potlej obdelali in obtesali na vseh straneh, da je bil okrogel. Proti vrhu smo ga zožili in mu na obeh plateh izrezali z deščicami roke. Nanj smo postavili veliko kepo. Za oči sta veljala dva oglja, a nos in usta smo označili s trščicami. Mati so mi dali doma star, počen lonec, ki sem ga poveznil sneženemu možu na glavo, da ne bi siromaka preveč zeblo.